

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΤΜΗΜΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δημήτρης Ζάχος

Τηλ. 2310991252

e-mail: dimzachos@eled.auth.gr

Ιστοσελίδα:

<https://people.auth.gr/dimzachos/>

Επίβλεψη Διδακτορικών Διατριβών

Από το 2011 που διδάσκω στο Πανεπιστήμιο δέχομαι κατά καιρούς e-mails από άτομα που εκφράζουν την επιθυμία τους να εκπονήσουν διδακτορική διατριβή υπό την επίβλεψή μου. Το τελευταίο διάστημα τα emails έχουν πληθύνει, σε σημείο να λαμβάνω πέντε περίπου το μήνα!

Επειδή δεν μπορώ να αναλάβω όλες και όλους (εκ του νόμου και για λόγους φόρτου εργασίας) που απευθύνονται σε μένα και επειδή δεν μου περισσεύει χρόνος, θα ήθελα όποια και όποιος απευθύνεται σε μένα, **να διαβάσει με προσοχή το παρών κείμενο.**

Τι είναι η διδακτορική διατριβή;

Η Διδακτορική Διατριβή είναι μια ιδιαίτερα (η πιο) απαιτητική ακαδημαϊκή εργασία, η οποία οφείλει να συμβάλλει στην ανάπτυξη της ήδη υπάρχουσας γνώσης ή στην επίλυση ενός προβλήματος / ζητήματος. Η ΔΔ δεν έχει σχέση με την εκπλήρωση μιας τυπικής ακαδημαϊκής υποχρέωσης, δεν είναι μια δοκιμή δεξιοτήτων, ούτε και

γίνεται για να έχουμε ένα ακόμη «χαρτί» (προσόν). Απαιτεί μεράκι, αφοσίωση, δύναμη, υπομονή, επιμονή και σθένος. Μια ΔΔ θα πρέπει να επιδρά στον τρόπο που οι επιστήμονες σκέφτονται και πράττουν. Επιπρόσθετα, μια ΔΔ αναμένεται να έχει πρωτοτυπία, να στηρίζεται σε / αποτυπώνει μια σημαντική (σε έκταση, ποιότητα & εγκυρότητα) ερευνητική προσπάθεια, όπως και να συγγράφεται με τον κατάλληλο τρόπο.

Τι είναι το διδακτορικό δίπλωμα;

Το διδακτορικό είναι το ανώτατο πτυχίο που μπορεί μία φοιτήτρια ή ένας φοιτητής να αποκτήσει. Το πτυχίο αυτό είναι το αποτέλεσμα της δημιουργικότητας, της επίπονης & σκληρής εργασίας, όπως και της πραγματικής επιθυμίας του/της υποψηφίου για να παράξει -υπό την καθοδήγηση του/της επιβλέποντα- νέα επιστημονική γνώση.

Η γνώση που παράγεται αφορά συνήθως σε συγκεκριμένο και αρκετά στενό γνωστικό αντικείμενο, το οποίο η διδακτόρισα θα πρέπει να κατέχει σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό. Θα πρέπει όμως να γνωρίζει και τους τρόπους που κάνουμε μια έρευνα (στρατηγικές, τεχνικές), καθώς και τι πετυχαίνουμε μ' αυτή (που συμβάλλουμε). Τέλος, η διδακτόρισα θα πρέπει να γνωρίζει την ειδική ακαδημαϊκή γλώσσα (γραπτή και προφορική) για να μπορεί να δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα των ερευνών της.

Η γνώση που φανερώνει ο υποψήφιος με τη διατριβή του πιστοποιείται από 7μελή (στην περίπτωση της Ελλάδας) επιστημονική επιτροπή. Με άλλα λόγια η επιτροπή κρίσης πιστοποιεί ότι ο διδάκτορας μπορεί να φέρει εις πέρας μια αυτόνομη και πρωτότυπη επιστημονική έρευνα. Με βάση αυτότο πτυχίο, ο/η κάτοχός του μπορεί να διδάξει σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Κίνητρα για διδακτορική διατριβή

Επομένως μπορούμε να πούμε ότι όποιος/α αποφασίσει να ξεκινήσει διδακτορικό θα πρέπει να έχει τη **διάθεση**, όπως και να **διαθέτει το χρόνο και όχι:**

- *από κεκτημένη ταχύτητα (βασικό πτυχίο, μεταπτυχιακό, διδακτορικό)*
- *Επειδή θέλει να έχει ένα ακόμη «χαρτί» που να του/της δίνει μόρια για τη δουλειά του/της*
- *Για να πάρει το (μικρό άλλωστε) επίδομα από τη δουλειά του/της*
- *Γιατί έκανε η Σ, άρα μπορώ να το κάνω κι εγώ, είναι εύκολο*

Εάν αναγνωρίσατε τα κίνητρά σας στις παραπάνω προτάσεις καλύτερα να μην απευθυνθείτε σε μένα. Εάν όμως είστε αποφασισμένος/η να δουλέψετε σκληρά και έτοιμη/ος να κάνετε επαγγελματικές και προσωπικές θυσίες, τότε μπορούμε να ξεκινήσουμε.

Πριν μου στείλετε email

Υπάρχουν κάποια ζητήματα, τα οποία ο κάθε ένας και η καθεμία μία από εσάς θα πρέπει να γνωρίζει πριν μου ζητήσει να επιβλέψω τη διδακτορική του διατριβή. Επιπρόσθετα, επειδή θεωρώ ότι οι όροι της σχέσης επιβλέποντα – ΥΔ θα πρέπει να είναι ξεκάθαροι, γι' αυτό πριν έρθετε (με οποιονδήποτε τρόπο) σε επαφή μαζί μου μελετήστε προσεκτικά τα παρακάτω:

- *Ξεκαθαρίστε γιατί θέλετε να κάνετε διδακτορική διατριβή*
- *Ξεκαθαρίστε γιατί θέλετε να κάνετε διδακτορική διατριβή μαζί μου*

Έχετε υπόψη ότι η ΔΔ οφείλει να συμβάλλει (κάτι νέο) στην υπάρχουσα γνώση. Γι' αυτό και μόνον όταν δεν έχετε καμιά επιφύλαξη και κανέναν δισταγμό να απαντήσετε καταφατικά στο ερώτημα που αφορά στο εάν έχετε τη διάθεση και εάν είστε σε θέση να δουλέψετε **σκληρά** μπορεί να συζητήσουμε. Ο **χρόνος** που διαθέτετε, όπως και η **διάθεση** για **θυσιές** και σκληρή εργασία είναι ένα σημαντικό κριτήριο για να συνεργαστούμε. Ως υποψήφιος διδάκτορας θα πρέπει να είστε έτοιμος να διδάξετε, να σχεδιάσετε μαθήματα, να κάνετε αιτήσεις για προγράμματα, να γράψετε άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και να κάνετε προφορικές ανακοινώσεις σε συνέδρια, να οργανώσετε συνέδρια, να επιτηρήσετε εξετάσεις προπτυχιακού, καθώς και να παρακολουθήσετε μαθήματα και σεμινάρια μου που έχουν σχέση με το θέμα της διατριβής σας. Το διδακτορικό σημαίνει **εργασία επτά ημερών**, εργασία μέχρι αργά και πιθανόν στέρηση εξόδου, στέρηση Σ/Κ αναψυχής και ματαίωση των κρασοκατανύξεων. Αυστηρό πρόγραμμα οκτώ (τουλάχιστον) ωρών ημερησίως, μπορεί και εξήντα ωρών την εβδομάδα (συνολικά πάνω από πέντε χιλιάδες ώρες)! Επομένως χρειάζεστε πολύ χρόνο και όχι αποσπασματική ενασχόληση με το διδακτορικό στη διάλειμμα ή μετά τη δουλειά. Κάτι τέτοιο φοβάμαι ότι δεν θα έχει ουσιαστικά αποτελέσματα (παλιότερα η αναλογία όσων ολοκλήρωναν μ' όσους ξεκινούσαν ήταν περίπου ένας στους είκοσι!).

Άλλα κριτήρια:

Η **ισχυρή επιθυμία** (πάθος), το ενδιαφέρον, η αυτοπεποίθηση, η διάθεση να εργαστείτε σκληρά, η αυτοπειθαρχία, η αναλυτική και συνθετική σας ικανότητα και η επιθυμία για να συμβάλλετε στη γνώση είναι βασικά κριτήρια για μένα. Το επιστημονικό σας υπόβαθρο είναι επίσης σημαντικό.

Ένα άλλο **βασικό κριτήριο** είναι να θέλει ο/η υποψήφιος/α να διερευνήσει ένα θέμα που συμπεριλαμβάνεται στα δικά μου ερευνητικά ενδιαφέροντα. Έχω συγκεκριμένα ερευνητικά ενδιαφέροντα και δεν έχω χρόνο και γνώσεις για να επιβλέπω ενδιαφέροντα θέματα που όμως δεν γνωρίζω, δεν είναι στο αντικείμενό μου. Οπότε πριν έρθετε σε επαφή μαζί μου είναι καλό **να ξέρετε με τι ασχολούμαι**. Πριν συναντηθούμε διαβάστε ορισμένες εργασίες μου για να εκτιμήσετε εάν

ταρευνητικά μας ενδιαφέροντα τέμνονται. Συστήνω σ' όποιον/αθέλει να συνεργαστεί μαζί μου να «δει» με προσοχή τα επιστημονικά μου ενδιαφέροντα, όπως αυτά φαίνονται μέσα από τις δημοσιεύσεις, ανακοινώσεις, αλλά και από τις εργασίες που έχω επιβλέψει κατά το παρελθόν. Διαφορετικά καλύτερα να μην έρθετε σε επαφή μαζί μου.

Η επιθυμία σας **να μάθετε** και η διάθεσή σας να **συνεργαστείτε μαζί μου** αποτελεί επίσης ένα πολύ σημαντικό κριτήριο. Αν νομίζετε ότι τα ξέρετε όλα, εάν είστε ανορθολογίστρια, υπολογίστρια, πεισματάρη, στενόμυαλη και κενόδοξη καλύτερα να μην έρθετε σε επαφή μαζί μου.

*****Το διδακτορικό δεν εξασφαλίζει ακαδημαϊκή εργασία, ούτε και κάποια **δουλειά**. Χρειάζεται λοιπόν να το θέλετε πολύ, να έχετε πολύ μεράκι για να ξεκινήσετε!*

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΖΥΓΙΣΕΤΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΠΡΙΝΕΡΘΕΤΕ ΣΕ ΕΠΑΦΗ ΜΑΖΙ ΜΟΥ!

*Εάν το κάνετε, **συμπληρώστε** την φόρμα που ακολουθεί το παρόν κείμενο και τη στέλνετε μαζί με το **CV** σας, τη **μεταπτυχιακή σας διπλωματική**, καθώς και οτιδήποτε άλλο νομίζετε ότι θα υποστηρίξει το στόχο σας.*

Δοκιμασία – εκκίνηση συνεργασίας

Εάν διαβάσετε τις παραπάνω γραμμές και αποφασίσετε να προχωρήσετε, θα ορίσουμε μια **περίοδο δοκιμής**, κατά την οποία θα υποβληθείτε σε «ασκήσεις ωριμότητας και ετοιμότητας». Θα σας ζητήσω δηλαδή να πιστοποιήσετε τις γνώσεις που έχετε με μια -τουλάχιστον- σχετική εργασία, καθώς και να επιδείξετε την ικανότητά σας στην επιστημονική γραφή, όπως και το ρυθμό με τον οποίο μπορείτε να εργαστείτε (οι εργασίες θα έχουν προθεσμίες).

Εάν περάσετε με επιτυχία το παραπάνω στάδιο, τότε θα προχωρήσουμε καλύπτοντας τα κενά που ενδεχομένως υπάρχουν και θα εμπλουτίσουμε τη γνώση σχετικά με θεωρητικές και ερευνητικές εργασίες της σχετικής επιστημονικής περιοχής.

Μετά από τα δύο παραπάνω στάδια θα προχωρήσουμε στο τι και πώς θα το κάνουμε. Δηλαδή το θέμα, τα ερευνητικά ερωτήματα και τη μεθοδολογία (στρατηγική – τεχνικές της έρευνας). Οι μέχρι τώρα έρευνές μου έχουν επιτελεστεί με μια συγκεκριμένη λογική, κινούνται σε ένα ορισμένο πλαίσιο και επιχειρούν να απαντήσουν στα -σημαντικά κατά τη γνώμη μου- ερωτήματα που θέτουν χρησιμοποιώντας «εγκεκριμένες» / αποδεκτές από την επιστημονική κοινότητα στρατηγικές και τεχνικές. Κατά συνέπεια, περιμένω όσοι/ες θα μου ζητήσουν να κάνουν διδακτορικό να είναι εξοικειωμένοι με βασικά μεθοδολογικά ζητήματα των κοινωνικών επιστημών & ιδιαίτερα της παιδαγωγικής.

Εάν ανταποκριθείτε με επιτυχία, τότε θα προχωρήσουμε στην τυπική επικύρωση της συνεργασίας μας και θα συγγράψετε την ερευνητική σας πρόταση, η οποία θα κατατεθεί για να εξεταστεί από επιτροπή του τμήματος. Για τα τυπικά (*γραφειοκρατικά ζητήματα βλ. τον οδηγό σπογδών του ΠΤΔΕ – ΑΠΘ*).